

Wystawa posterowa, autorstwa Aleksandra Posern-Zielinskiego pt. „Jan Stanisław Kubary: etnograf, przyrodnik i wódz – pionierski eksplorator mikronezyjskiej kultury i przyrody. Jego losy, osiągnięcia i dziedzictwo” została przygotowana pod patronatem Ministerstwa Edukacji i Nauki, Uniwersytetu Warszawskiego i Polskiego Oddziału Explorers Club, celem upowszechnienia wiedzy o tym wybitnym polskim badaczu na tych wyspach Mikronezji, które opisywał w swych raportach J. St. Kubary. Wystawa ta była eksponowana w r. 2023 na Mikronezji (na Palau i na Pohnpei), gdzie spotkała się ze znacznym zainteresowaniem miejscowej ludności. Dlatego też teksty na posterach zredagowane zostały w j. angielskim.

Wystawa ta jest jednym z rezultatów większego projektu badawczego poświęconego polskim badaczom Australii i Oceanii w XIX w. Dwukrotne pobyty polskich naukowców na Mikronezji (2022–2023) celem poznania terenów eksploracji J. St. Kubarego i uchwycenia lokalnej pamięci o tym polskim badaczu, poprzedziły konsultacje w niemieckich muzeach etnologicznych, w których znajdują się do dziś bogate kolekcje artefaktów zebranych na Oceanii przez Kubarego.

Jan Stanisław Kubary (1846–1896) był wybitnym badaczem Mikronezji, Polinezji (Samoa), Melanezji i Nowej Gwinei. Choć w dużej mierze zapomniany, a dzisiaj coraz bardziej doceniany, wniósł znaczny wkład do etnografii, przyrodoznawstwa, kartografii, lingwistyki i archeologii wysp Oceanii. Był jednym z pierwszych Europejczyków opisujących kompetentnie miejscowe kultury, zapisał się także jako skuteczny mediator w konfliktach między plemionami tubylczymi, był ich rzecznikiem w sytuacjach kryzysowych, ale przede wszystkim znany jest jako kolekcjoner obiektów etnograficznych i przyrodniczych oraz jako autor pionierskich opisów kultur i społeczeństw wysp Mikronezji. Spędził na tym terenie 27 lat swego życia (1869–1896), zmarł na wyspie Pohnpei (Ponape) i tam znajduje się jego pomnik. Dzieła Kubarego są dziś tłumaczone na angielski, a kolekcje muzealne zdobią muzea Niemiec i Holandii. Na Palau został obwołany tubylczym wodzem, a jego nazwisko jest dziś (jako imię) nadawane dzieciom obojga płci.

Wystawa ukazuje w sposób syntetyczny losy J. St. Kubarego, poczynając od jego uczestnictwa w Powstaniu Styczniowym i studiów medycznych w Szkole Głównej w Warszawie, przez jego ucieczkę do Niemiec i podjęcie współpracy z hamburskim muzeum w charakterze kontraktowego kolekcjonera i badacza wysp Oceanii. Ukazuje ona jego zasługi dla społeczności Palau oraz podkreśla związki z wyspą Pohnpei, gdzie założył rodzinę, prowadził plantację i zakończył tragicznie swe życie.

Otwarcie tej wystawy towarzyszy wykład jej autora – prof. Aleksandra Posern-Zielińskiego pt. *Jan Stanisław Kubary – wybitny badacz Oceanii w XIX w. i jego dokonania z dzisiejszej perspektywy. Antropologiczne refleksje z Mikronezji*, który zostanie wygłoszony w ramach Komisji Etnograficznej PAU w dniu 13 marca 2025 r. o godz. 17.